

**KULLANHUHDONTALUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY
TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTOSSA**

Juho Veijanen

Opinnäytetyö
Maanmittaustekniikka
Insinööri (AMK)

2023

Maanmittaustekniikka
Insinööri (AMK)

Tekijä	Juho Veijanen	Vuosi	2023
Ohjaaja	Heimonen Teuvo		
Toimeksiantaja	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto		
Työn nimi	Kullanhuuhdontalupahakemuksen käsittely	Tukes-	
	sissa		
Sivu- ja liitesivumäärä	33 + 5		

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä vaihe vaiheelta kullanhuuhdontalupahakemuksen käsittelyprosessin kuvaus, joka olisi samalla helposti luettavissa.

Kullanhuuhdontaluvan käsittelyssä sovellettavaan lainsäädäntöön, erityisesti kaivoslakiin on tutustuttu. Opinnäytetyö etenee samassa järjestyksessä kuin kaivosviranomaisen käsittelisi hakemuksen. Osa hakemuksen käsittelyn vaiheista voi olla päällekkäisiä.

Hakemuksen käsittelijänä aloittanut uusi työntekijä saa opinnäytetyöstä nopeasti tietoonsa, mitä lainsäädännöllisiä seikkoja käsittelyssä pitää ottaa huomioon. Opinnäytetyötä voi käyttää myös apuna, jos haluaa kuvata kullanhuuhdontalupakäsittelyn menettelyä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sidosryhmille ja myös luvan hakijoille.

Avainsanat

Kullanhuuhdonta, Tukes

Degree Programme in Land Surveying
Bachelor of Engineering

Author	Juho Veijanen	Year	2023
Supervisor	Heimonen Teuvo		
Commissioned by	Finnish Safety and Chemicals Agency		
Subject of thesis	Processing of a gold panning application in Tukes		
Number of pages	33 + 5		

The purpose of the thesis was to make a step-by-step description of the process of processing an application for a gold panning permit, which would be easy to read at the same time.

The legislation applicable to the processing of a gold leaching permit is familiar and there are very many references to the law in the thesis, especially the mining law. The titles are in the same order as the mining authority would process the application. Some of the steps of application processing may overlap.

A new employee who starts as an application handler will soon find out from the thesis what legal aspects need to be taken into account in the processing. The thesis can also be used as an aid if you want to describe the gold panning application procedure for Tukes stakeholders and also for permit applicants.

Key words

list of key words (1–7 pcs)

Special remarks

E.g. The thesis includes a multimedia presentation.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TUKES.....	7
3	KULLANHUUHDONTA.....	9
3.1	Kuvaus kullanhuuhdonnasta.....	9
3.2	Lapio- ja konekaivuu.....	10
4	KULLANHUUHDONTALUPAHAKEMUS.....	11
4.1	Kullanhuuhdonta-alueen valinta.....	11
4.2	Lupahakemuksen toimittaminen ja kirjaaminen	11
4.3	Hakemuksen tarkastaminen ja täydentäminen	12
4.4	Hakemuksen kuuluttaminen ja lausuntopyynnöt.....	13
4.5	Suojelualueiden vaikutus kullanhuuhdontaan	13
4.6	Tukesin maankäyttöselvitys	15
4.7	Hakijan selvitys	15
4.8	Lupaharkinta ja päätös.....	15
4.9	Päätöksen tiedottaminen	17
4.10	Laskutus	17
4.11	Muutoksenhaku ja lainvoimaisuus	18
4.12	Maanomistajakorvaus Metsähallitukselle	19
4.13	Vakuus	19
4.14	Kuvaus ympäristösuojelulain mukaisista luvista	20
4.15	Oikeus ryhtyä kullanhuuhdontaan	20
4.16	Rakentaminen kullanhuuhdonta-alueella.....	20
5	JATKO-, MUUTOS- JA SIIRTOLUPAHAKEMUS	22
5.1	Jatkohakemus ja täytäntöönpano	22
5.2	Luvanhaltijan muutoshakemus kullanhuuhdontalupaan	22
5.3	Kullanhuuhdontaluvan siirtäminen toiselle kullankaivajalle	22
6	TOIMENPITEET KULLANHUUHDONNAN LOPPUESSA.....	24
6.1	Kullanhuuhdonnan jälkitoimenpiteet	24
6.2	Kullanhuuhdonta-alueen lopputarkastus ja vakuuden vapautus	25
7	TIETOJÄRJESTELMÄT TUKESISSA.....	26

7.1	Kaivosrekisteri (Mineraalirekisteri)	26
7.2	Virta	27
7.3	Kartalle vienti	27
7.4	Kaivosrekisterin karttapalvelu	29
8	KEHITTÄMISAJATUKSIA LUPAPROSESSIN SUJUVOITTAMISEKSI	31
8.1	Hakijaa palveleva automatisointi	31
8.2	Viranomaista palveleva automatisointi	31
9	POHDINTA	32
	LÄHTEET	33
	LIITTEET	34
	Liite 1. Prosessikuvaus	35
	Liite 2. Ote Tukesin kullanhuuhdontaluvan käsittelyn vaiheiden kuvauksesta	36
	Liite 3. Esimerkki maankäyttöselvityksestä	37

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tarkoituksena on havainnollistaa esimerkein kullanhuuhdontaluvan elinkaarta aloittaen hakijan aikeesta harjoittaa kullankaivuuta ja tuoda ilmi, miten kukin osapuoli lupaprosessissa toimii sen eri vaiheissa.

Opinnäytetyö toimii myös käsikirjana kullanhuuhdonnasta kiinnostuneelle luvan hakijalle tai Tukesin uudelle työntekijälle, joka aloittaa kullanhuuhdontalupakäsittelijänä.

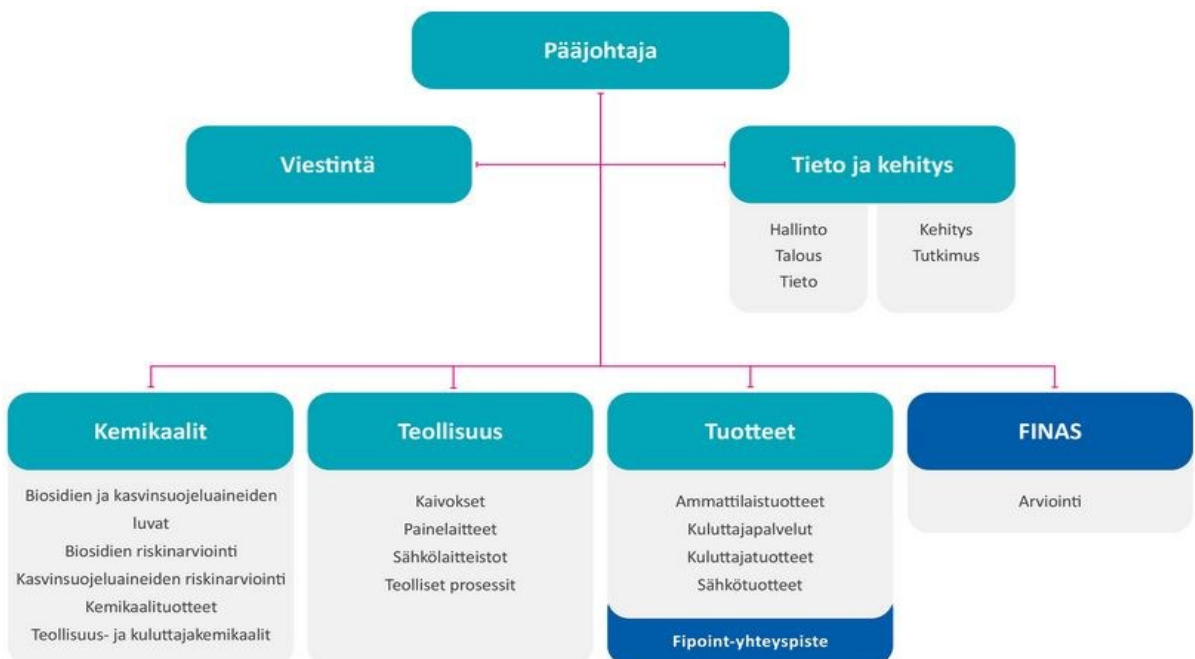
Opinnäytetyön tarkoitus on ensisijaisesti Tukesin sisäiseen käyttöön. Toissijaisesti opinnäytetyön tarkoituksena auttaa hakijoita ja sidosryhmiä ymmärtämään lupaprosessia muun muassa avaamalla kaivoslain termejä selkokielellä ja kiinnittämällä huomiota helppolukuisuuteen.

2 TUKES

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on lupa- ja valvontaviranomainen, joka edistää tuotteiden, palveluiden ja teollisen toiminnan turvallisuutta ja luotettavuutta. Tukesissa on töissä toksikologeja, diplomi-insinöörejä ja monia muita eri alojen asiantuntijoita sekä hallinnon ja viestinnän ammattilaisia.

Tukesin valvonta ulottuu kylpyvaahdosta suuronnettomuusvaarallisiin teollisuuslaitoksiin. Tukes valvoo toimialojen tuotteita, palveluita ja tuotantojärjestelmiä sekä toimeenpanee niihin liittyvää lainsäädäntöä. Viraston toiminnan tarkoituksena on suojella ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä turvallisuusriskeiltä.

Valvonta on keino, jolla Tukes pyrkii varmistamaan, että yritykset noudattavat lainsäädäntöä ja että Tukesin valvomat yritykset, laitteistot, kemikaalit, tuotteet, palvelut ja muu toiminta ovat turvallisia ja vaatimusten mukaisia. Valvonnan tavoitteena on ehkäistä onnettomuuksia, henkilö-, omaisuus- ja ympäristövahinkoja sekä terveys- ja ympäristöhaittoja. Valvonnan kautta pyritään myös siihen, että yrityksiä kohdellaan tasapuolisesti eivätkä yritykset saa kilpailuetua jättämällä noudattamatta vaatimuksia.

Kuva 1. Tukesin organisaatorakenne (<https://tukes.fi/tietoa-tukesista/organisaatio>)

(Kuva 1) Kemikaaliyksikkö hoitaa mm. kemikaalituotevalvontaan liittyviä toimenpanotehtäviä ja valvontaa sekä kasvinsuojeluaineiden riskinarviointiin, hyväksymiseen ja rekisteröintiin liittyviä tehtäviä. Teollisuusyksikkö valvoo tuotantolaitosten ja laitteistojen turvallisuutta, kaivostoimintaa, urakointi- ja asennustointia sekä tarkastuspalveluja. Tuoteyksikkö valvoo myynnissä olevien tuotteiden turvallisuutta ja teknistä luotettavuutta.

FINAS-akkreditointipalvelu on Suomen kansallinen akkreditointielin, joka toteaa päteväksi kalibrointi- ja testauslaboratorioita, sertifiointielimiä, tarkastuslaitoksia, vertailumittausten järjestäjiä sekä päästökauppa- ja EMAS-todentajia. Tieto- ja kehitysyksikkö hoitaa viraston hallintopalvelutehtäviä, osallistuu toimialuetta koskevien säädösten ja toimintamallien ja tietojärjestelmien kehittämiseen sekä tuottaa tietopalveluja (Tukes. Viitattu 16.9.2021 <https://tukes.fi/tietoa-tuke-sista/organisaatio>).

3 KULLANHUUHDONTA

3.1 Kuvaus kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhdonnassa pyritään erottamaan maaperä ja kulta toisistaan virtaavan veden avulla. Kullanhuuhdonta on yksi vaivattomista kullanerottamisen keinoista ja suosittu sen alhaisten kustannusten ja menetelmien yksinkertaisuuden vuoksi.

Suomessa kullanhuuhdonta keskittyy Inarin ja Sodankylän kuntiin sekä vähäisissä määrin Sallaan. Huuhdonta tehdään pääasiassa sulan maan aikaan, kesäkuun ja syyskuun välisenä aikana.

Kuva 2. Kullanhuuhdonta

Tukesin myöntämä lupa tarvitaan valtion mailla. Yksityisellä maalla kullanhuuhdonta voidaan suorittaa maanomistajan suostumuksella ilman kullanhuuhdon-
talupaa.

Kuva 3. Koneellista kullankaivuuta

3.2 Lapio- ja konekaivuu

Kullanhuuhdonta jaetaan kahteen eri menetelmään: lapio- ja konekaivu. Lapiokaivu tarkoittaa pienimuotoista käsin tapahtuvaa kullan talteenottoa. Kullanhuuhdojan apuna lapiokaivuussa voidaan käyttää vesipumppua.

Koneelliseen kullankaivuuseen edellytetään AVI:n hyväksymää ympäristösuojelulain mukaista ilmoitusta tai lupaa. Koska kullankaivuuta harjoitetaan nykyisin vain Lapissa, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto ratkaisee luvat. Ympäristöluvien noudattamista valvoo Lapin ELY-keskus muun muassa maastotarkastuksin.

4 KULLANHUHDONTALUPAHAKEMUS

4.1 Kullanhuuhdonta-alueen valinta

Hakijan on tiedettävä, mistä aikoo etsiä kultaa ennen kullanhuhdontalupahakemuksen lähettämistä. Tieto tästä voi olla saatavilla esimerkiksi entisiltä ja nykyisiltä kullankaivajilta tai sen voi saada etsintätöiden kautta. Etsintätöitä antaa mahdollisuuden ottaa pieniä näytteitä maasta olettaen että etsinnästä ei aiheudu vahinkoa, haittaa tai häiriötä. Etsintätöistä on lain mukaan ilmoitettava maanomistajalle. Koska kullanhuhdontaa harjoitetaan valtion omistamilla maa-alueilla, ilmoitus on tehtävä alueita hallinnoivalle Metsähallitukselle. Metsähallitus on laatinut etsintätöilmoituksen laatimisen tueksi lomakkeen. Etsintätöilmoitukseen löytyy ohjeet Metsähallituksen nettisivuilta.

Kullanhuhdontamenetelmiin voi siitä kiinnostunut tutustua Lapin Kullankaivajainliiton kautta. Liitto tarjoaa mahdollisuuden osallistua kullanhuhdontaan pientä jäsenmaksua vastaan.

Linkki Lapin Kullankaivajain Liiton sivuille (<https://www.kullankaivajat.fi/>)

4.2 Lupahakemuksen toimittaminen ja kirjaaminen

Hakija voi käyttää Tukesin verkkosivuilta saatavaa kullanhuhdontalupahakemuksen pohjaa tai vaihtoehtoisesti tehdä vapaamuotoisen hakemuksen ja lähettää täydennetyt hakemuksen sähköpostiviestin tai kirjeen välityksellä. Hakemus

on hyvä lähettää ajoissa, sillä tavanomainen käsittelyaika on 6-12 kuukautta.

KULLANHUHDONTALUPAHAKEMUS

Pakolliset kohdat on merkitty tähdellä (*). Ennen hakemuksen toimittamista kaivosviranomaiselle hakijan on huolehdittava, että ne on täytetty asianmukaisesti.

1. HAKIJAN TIEDOT

1.1. Etu- ja sukunimi *

1.2. Postiosoite *

1.3. Postinumero *

1.4. Postitoimipaikka *

1.5. Puhelinnumero

1.6. Sähköposti

1.7. Muut hakijat yhteystietoiheen

2. ALUEEN TIEDOT

2.1. Ehdotus alueen nimeksi

2.2. Alueen pinta-ala *
 ha (enintään 7 ha)

2.3. Sijainti: Lappi, valtion omistama alue *
 Inarin kunta
 Sodankylän kunta
 Sallan kunta
 muu   mikä?

Kuva 4. Kullanhuhdontalupahakemuksen lomake

4.3 Hakemuksen tarkastaminen ja täydentäminen

Käsittelijä arvioi hakemuksen sisällön riittävyuden. Jos hakemus on puutteellinen, pyydetään toiminnanharjoittajaa täydentämään sitä. Tyypillinen täydennyspyynnön aihe on virkatodistuksen puute tai viereisen kullanhuhdonta-alueen rajoja rikkova hakemusalue. Puutteellinen kullanhuhdontalupahakemus voi johtaa etuoikeuden menettämisen toiselle, samalle alueelle hakevalle hakijalle, jos kilpaileva hakemus täyttää kaivoslain mukaiset kriteerit.

4.4 Hakemuksen kuuluttaminen ja lausuntopyynnöt

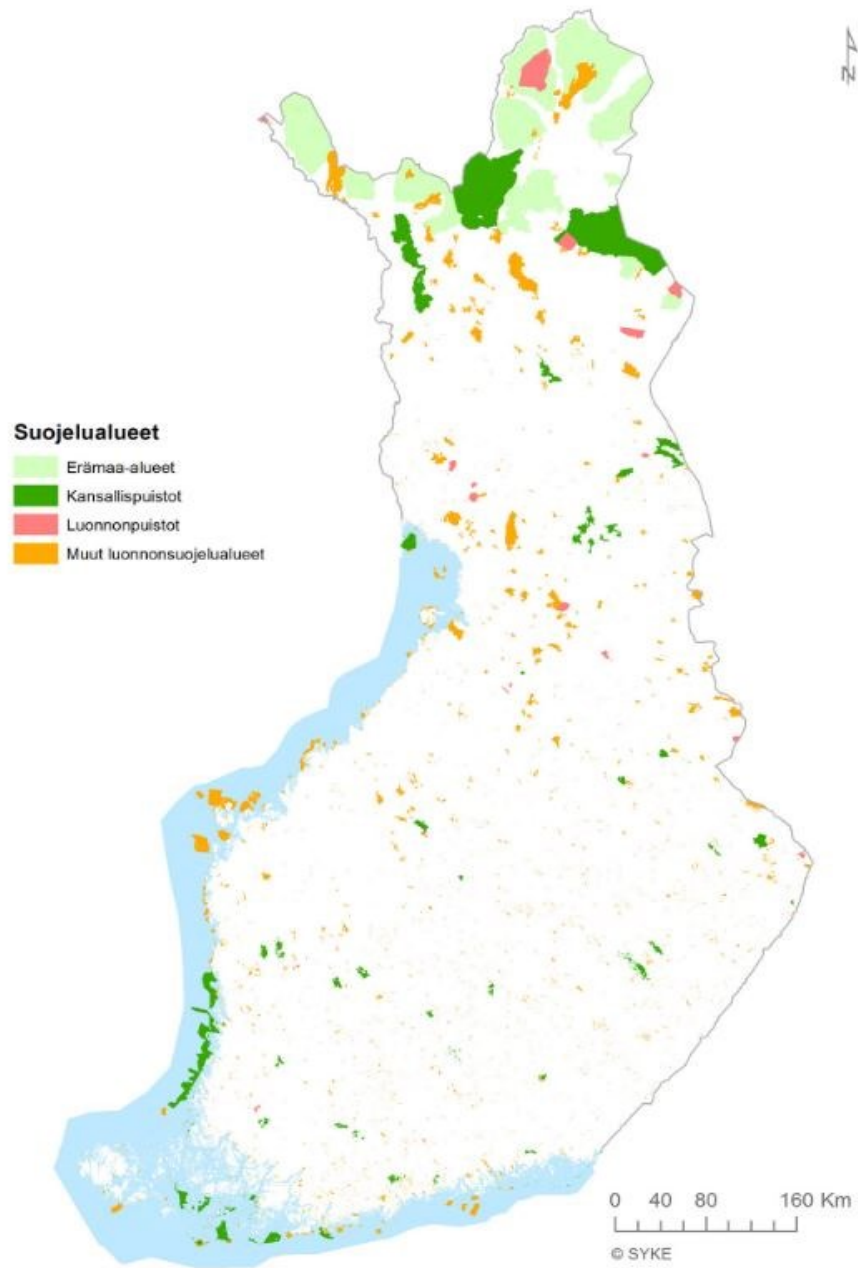
Tukes valmistelee hakemuksen kuulemisasiakirjat ja lausuntopyynnöt, kuuluttaa hakemuksen ja pyytää siitä lausunnot lupahakemusalueella Lapin ELY-keskuksesta, alueen kunnalta ja paliskunnalta, Metsähallituksesta, saamelaiskäräjiltä ja saamelaismuseo Siidalta. Tarvittaessa myös muilta toimialallaan yleistä etua valvovilta viranomaisilta ja asiaomaisilta maakunnan liitoilta. Saamelaisalueella Saamelaismuseo Siida toimii Museoviraston edustajana. (Kaivoslaki 621/2011 5:37§.)

Kuulutusasiakirjat valmistellaan ja lähetetään lausuntopyyntöasiakirjojen ohella. Hakemus kuulutetaan laittamalla sen kuulutusasiakirjat Tukesin verkkosivuille ja ilmoitus lupahakemusalueen kuntaan. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. (Kaivoslaki 621/2011 5:40 §.1; Hallintolaki 434/2003 10:59 §.)

4.5 Suojelualueiden vaikutus kullanhuuhdontaan

On aina tarpeen selvittää Metsähallituksesta kullakin luonnonsuojelualueella voimassa olevat, erillislakeihin ja -asetuksiin perustuvat säännökset, mikäli kullanhuuhdonta kohdistuu luonnonsuojelualueille. Luonnonsuojelulaissa ja alueiden perustamissääädöksissä olevat säännökset kaivoskivennäisten ottamisesta tai maaperään kajoamisesta menevät vastaavien kaivoslain säännösten edelle. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, Malminetsintä suojelualueilla sekä saamelaisen kotiseutualueella ja poronhoitoalueella, 18.)

Erytisvaatimukset luonnonsuojelualueilla toimimisesta tulevat pääsääntöisesti esille Lapin ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön ja Metsähallituksen luontopalveluiden antamissa lausunnoissa. Nämä lausunnot tulee Tukesin ottaa lupapäätöksissä huomioon.

Kuva 5. Kuva erämaa-alueista, kansallis- ja luonnonpuisto sekä muista suojelualueista (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, Malminetsintä suojelualueilla sekä saamelaisten kotiseutualueella ja poronhoitoalueella, 27)

4.6 Tukesin maankäyttöselvitys

Saamelaisten kotiseutualueelle tehdyn kullanhuuhdontalupahakemuksen kuulutuksen yhteydessä Tukes laatii maankäyttöselvitysasiakirjan, joka toimii selvityksenä hakemuksen mukaisesta kullanhuuhdonnasta ja muista alueen lähistöllä olevista kaivoslain mukaisista lupa-alueista sekä muista maankäyttömuodoista, jotka voivat häiritä saamelaiskulttuuria. Maankäyttöselvityksen tarkoitus on helpottaa paliskunnan ja saamelaiskäräjien lausunnon antamista.

Maankäyttöselvitys kertoo myös yleisesti kullanhuuhdonnasta Suomessa, kuinka monta kullanhuuhdontalupaa tai hakemusta on voimassa tällä hetkellä, kuinka suuri osa niistä on jatkohakemuksia voimassa oleville alueille. Selvityksessä käy ilmi alueen koko ja sijainti, alueella toimivan paliskunnan perustiedot sekä kullanhuuhdonnan määrä kyseisen paliskunnan alueella.

Viranomaiset neuvottelevat saamelaiskäräjien kanssa kaikista laajakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä, jotka voivat välittömästi ja erityisellä tavalla vaikuttaa saamelaisten asemaan alkuperäiskansana ja jotka koskevat saamelaisten kotiseutualueella (Laki saamelaiskäräjistä 2:9 §). Suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä valtion viranomaisten on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa (Poronhoitolaki 848/1990 8:53 §).

4.7 Hakijan selvitys

Hakijalle ja muille asianosaisille on varattava tilaisuus selvityksen antamiseen sellaisista lausunnoissa ja muistutuksissa esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

4.8 Lupaharkinta ja päätös

Tukes myöntää kullanhuuhdontaluvan, jos hakija osoittaa, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Lupa voidaan kuitenkin kaivoslaissa säädetystä esteestä huolimatta

myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa. (Kaivoslaki 621/2011 6:45 §.)

Kullanhuuhdontaluvassa määrätään kullanhuuhdontaluvan sijainti ja rajat sekä annetaan määräyksiä huuhdonnan ajankohdista ja menetelmistä, alueen kunnossapidosta ja poronhoidolle aiheutuvien vahinkojen vähentämisestä. (Kaivoslaki 6:54 §) Tyypillisiä esteitä voivat olla muun muassa poroaita, poronkuljetusreitti, muinaismuisto, sähkölinjat ja suojellut kasvit. Lupaa ei voi myöntää alueelle, joissa on toinen kullanhuuhdontalupa-alue, malminetsintälupa-alue tai kaivosalue. Lupaa ei myöskään voida myöntää Puolustusvoimien käytössä olevalle alueelle, 150:ä metriä lähemmäs asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta. (Kaivoslaki 621/2011 2:7 §; Kaivoslaki 621/2011 2:9 §; Kaivoslaki 621/2011 6:46 §.)

Tietyissä tapauksissa esteistä voidaan poiketa oikeudenhaltijan luvalla. Esimerkiksi voimalinjojen alle voidaan myöntää kullanhuuhdontalupa verkkoyhtiön luvalla.

Kullanhuuhdontalupaa ei myönnetä, jos luvan mukainen toiminta huomattavasti heikentäisi saamelaiden kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Kullanhuuhdonta ei lähtökohtaisesti saa heikentää kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja koltta-alueella tai aiheuttaa erityisellä poronhoitoalueella huomattavaa haittaa poronhoidolle. (Kaivoslaki 621/2011 6:50 §)

4.9 Päätöksen tiedottaminen

Tukesin tekemästä päätöksestä tiedotetaan Tukesin verkkosivuilla (Kuva 4). Tukes lähettää päätöksen kunnalle, jotta kunta voi julkaista päätöksen verkkosivullaan. Päätös lähetetään Metsähallitukselle, paliskunnalle, saamelaiskäräjille, saamelaismuseo Siidalle ja Lapin ELY-keskukselle (Kaivoslaki 621/2011 7:57§; Kaivoslaki 621/2011 7:58§).

KULLANHUHDONTALUVAT

Hae... Päiväys: milloin tahansa tällä viikolla
 tässä kuussa tänä vuonna
 tai väliltä

01.01.2021 – 15.12.2021

Hae Tyhjennä

Näytetään 694 tulosta

Hakija	Kunta	Tunniste	Päiväys	Käsittelyvaihe
Raimo Niemelä	Inari	HL2019:0024	14.12.2021	Päätös annettu HL2019:0024 PäätösTiedosto avautuu uudessa välilehdessä pdf 880kB HL2019:0024 SiirtopäätösTiedosto avautuu uudessa välilehdessä pdf 1.2MB HL2019:0024 SiirtopäätösTiedosto avautuu uudessa välilehdessä pdf 2.6MB
Sari Hämäläinen, Sirpa Kostiainen	Inari	HL2017:0028	10.12.2021	Kuuleminen hakemuksesta Kuulutus 10.12.2021Tiedosto avautuu uudessa välilehdessä pdf 4.2MB

Kuva 5. Kuvakaappaus Tukes.fi -sivuston kyllanhuuhdantalupien kuulutuksista (<https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kyllanhuuhdantaluvat>)

4.10 Laskutus

Kun lupapäätös on annettu, siitä lähetetään lasku hakijalle Tukesin maksuasetuksen mukaisesti. 1.1.2022 jälkeen tulleiden hakemusten lupamaksut määräytyvät työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen mukaisesti. (Kuva 5)

17.3 Kullanhuuhdonta		
17.3.1 Kullanhuuhdontalupa; perusmaksusta 40 % peritään ennakoon	840	
17.3.2 Kullanhuuhdontalupa, koneellinen kaivu; perusmaksusta 40 % peritään ennakoon	1 700	104
17.3.3 Kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkaminen	730	
17.3.4 Kullanhuuhdontaluvan muuttaminen	420	
17.3.5 Kullanhuuhdontaluvan muuttaminen, koneellinen kaivu	840	104
17.3.6 Kullanhuuhdontaluvan raukeaminen	315	
17.3.7 Kaivospiirin lopettaminen, kullanhuuhdonta	525	104
17.3.8 Kullanhuuhdontaluvan siirto tai kaivospiirin siirto, jossa harjoitetaan pelkästään kullanhuuhdonta	315	104
17.3.9 Kaivospiirin määräysten tarkistaminen, kullanhuuhdonta	525	104
17.3.10 Päätöksen täytäntöönpanoa muutoksenhausta huolimatta koskeva päätös (erillinen päätös)	420	104

Kuva 6. Kuvakaappaus työ- ja elinkeinoministeriön asetuksesta 1283/2021. Maksumuutokset, kullanhuuhdonta. Ensimmäinen sarake on perusmaksu euroina ja toinen on lisämaksu euroa/tunti.

Oleellinen muutos aikaisempiin kullanhuuhdontalupamaksuihin on että, koneellisen kullankaivuun maksu korotettiin kaksinkertaiseksi suhteessa lapiokaivuun lupamaksuun. Luvan rekisteröintivaiheessa perittävä ennakkomaksu nousi 40%:iin luvan perusmaksusta.

4.11 Muutoksenhaku ja lainvoimaisuus

Päätöksen antamisesta 37 päivän kuluttua kullanhuuhdontalupa saa lainvoiman, jos siihen ei ole haettu muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusoikeus kullanhuuhdontalupaa koskevaan päätökseen saa hakea asianosaiset, paikallinen kunta, ELY-keskus, paliskunta, saamelaiskäräjät, kolttien kyläkokous sekä rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät (Kaivoslaki 621/2011 17:165§).

4.12 Maanomistajakorvaus Metsähallitukselle

Kullanhuuhtojan on suoritettava alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle tai laitokselle vuotuinen korvaus (kullanhuuhdontakorvaus). Käytännössä korvaus maksetaan valtion maita hallinnoivalle viranomaiselle (Metsähallitukselle). Kullanhuuhdontakorvaus on vuosittain 50 euroa hehtaaria kohden. Kullanhuuhdontakorvaus ensimmäiseltä vuodelta on maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi. Seuraavilta vuosilta korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta (Kaivoslaki 621/2011 9:102 §.)

Erämaa-alueilla, kansallis- ja luonnonpuisto sekä muilla suojelualueilla toimiesaan täytyy kullanhuuhtojan muistaa maksaa maanomistajakorvaukset Metsähallituksen luontopalveluiden tilille ja mainittujen alueiden ulkopuolella Metsähallituksen metsätalouden tilille.

4.13 Vakuus

Kullanhuuhtojan on asetettava vakuus mahdollisen vahingon ja haitan korvaamisesta sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten. Tukes määrää vakuuden lajin ja suuruuden. Kullanhuuhdonnassa vakuuden lajiksi Tukes määrää pankkitalletuksen (Kaivoslaki 621/2011 10:109 §). Vakuus on asetettava Tukesille, jonka tulee valvoa korvauksen saajan etua vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa.

Vakuudella asetetaan siltä varalta, että jos kullankaivaja on kyvytön suorittamaan jälkitoimenpiteet alueen ennallistamiseksi luonnonmukaiseen tilaan. Alue tulee siivota yleisesti luontoon kuulumattomasta tavarasta, niin että kullankaivaja poistaa kullankaivajan rakenteet, tyypillisesti vessat, pressut, pumput, letkut, vaskoolit ja rännit. Koneellisessa kullankaivuussa syvimmät kuopat luiskataan ja alueen turvallisuuteen kiinnitetään huomioita, ettei aiheuteta vaaraa poroille ja kasvillisuus saa mahdollisuuden levitä. Laitteet poistetaan alueelta. (Kaivoslaki 621/2011 10:107 §; Kaivoslaki 621/2011 10:109 §; Kaivoslaki 621/2011 10:110 §).

4.14 Kuvaus ympäristösuojelulain mukaisista luvista

Lapiokaivuna suoritettu kullanhuuhdonta ei vaadi ympäristölupaa. Lapiokaivussa voi käyttää apuna vesipumppua.

Kyseessä on koneellista kaivuuta silloin, kun nostetaan koneellisesti huuhdottavaa maata huuhdontalaitteeseen. Koneelliseen kullankaivuuseen tarvitaan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston (PSAVI) myöntämä ympäristösuojelulain mukainen lupa.

Riippuen vuosittaisesta kaivumäärästä, lupa voi olla ympäristöilmoitus, kun kaivumäärä on alle 500m³ tai ympäristölupa kun kaivumäärä ylittää 500m³ tai työkentelyaika ylittää 50 vuorokautta vuodessa.

(Ympäristönsuojelulaki 527/2014 Luvanvaraiset toiminnot)

4.15 Oikeus ryhtyä kullanhuuhdontaan

Kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun Tukesin lupapäätös on lainvoimainen, luvassa määrätty vakuus on asetettu ja Metsähallitukselle on suoritettu maanomistajakorvaukset. Jos kullanhuuhdonta edellyttää ympäristölupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun lupapäätös on lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta.

4.16 Rakentaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontalupa-alueelle saa rakentaa, mikäli se on välttämätöntä eikä alueen hallinnasta vastaava Metsähallitus vastusta rakentamista perustellusta syystä. Suotavaa on, että rakennelmat ovat pienikokoisia, kevyitä ja siirrettäviä. Rakennuksen ja rakennelman rakennuspaikkaan sovelletaan maankäyttö- ja rakennuslain 131 §:ää. (Kaivoslaki 621/2011 4:26 §)

Alueelle sijoiteltavat rakennukset ja rakennelmat vaikuttavat vakuuden määrän arviointiin. Lähtökohta rakentamisen vakuusmaksuille on seuraava: ensimmäinen rakennus 500 €, kaukana tiestä +100 €, seuraava rakennus +200 €, siitä eteenpäin rakennukset +100 € / kpl.

Tilapäiseen asumiseen tarkoitettuun rakentamiseen lupa annetaan pääsääntöisesti jatkoluvan yhteydessä.

5 JATKO-, MUUTOS- JA SIIRTOLUPAHAKEMUS

5.1 Jatkohakemus ja täytäntöönpano

Uusi kullanhuuhdontalupa on voimassa 4 vuotta. Luvan voimassaoloaikana kullanhuuhdontaluvan haltija voi hakea kullanhuuhdontaluvulle jatkoaikaa enintään kymmenen vuotta kerrallaan. Kullanhuuhdontaluvan jatkamisen edellytyksenä on, että kullanhuuhtoja voi osoittaa, että lupa-alueella on tehty kullanhuuhdontaa. Kullanhuuhdonta-alueella täytyy olla kultaa. Tärkeää on, että kullanhuuhtoja on noudattanut kaivoslaissa säädettyjä velvollisuuksia samoin kuin lupamääräyksiä. Jatkolupa voidaan myöntää jatkolupahakemuksen kuulemisen jälkeen edellyttäen, että voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle (Kaivoslaki 261/2011 7:65§).

Jos toiminta jatkuu lapiolla tai koneella samoilla menetelmillä ja laajuudella, niin jatkolupa voidaan myöntää sisältäen täytäntöönpanomääräyksen. Kullanhuuhdontaluvan hakijan täytyy itse esittää täytäntöönpanomääräyksen myöntämistä perusteluineen.

5.2 Luvanhaltijan muutoshakemus kullanhuuhdontalupaan

Luvanhakija voi hakea alueen laajentamista. Kun aluetta suurennetaan, edellytetään vastaavia menettelyitä kuin uuden luvan hakeminen. Alueen laajentamisen hakeminen on poikkeuksellista.

Kullanhuuhtoja voi hakea lapiokaivuuseen oikeuttavaan luvan muuttamista konekaivuuseen oikeuttavaan lupaan. Muuttaminen vaatii vastaavan hakemuksen kuulemismenettelyn kuin uuden luvan hakeminen (Kaivoslaki 261/2011 7:69 §).

5.3 Kullanhuuhdontaluvan siirtäminen toiselle kullankaivajalle

Kullanhuuhdontalupa voidaan siirtää toiselle olettaen, että siirron saaja täyttää samat lupapäätöksen edellytykset kuin luvanhaltija.

Siirtohakemukselle ei ole lomakepohjaa, sillä siirtohakemus on riittävä, jos siinä esitetään selkeästi aluetta koskeva lupatunnus, asianosaiset, asianosaisten allekirjoitukset sekä ajankohtaiset virkatodistukset.

Siirtohakemus lähetetään Tukesin kirjaamoon ja Tukes tiedottaa siitä Metsähallitukselle. Valmistuneesta siirtopäätöksestä tiedotetaan Tukesin verkkosivuilla ja sähköpostin tai kirjeen välityksellä siirron saajalle.

Siirtopäätöksestä laskutetaan työ- ja elinkeinoministeriön maksuasetuksen mukaan (Kaivoslaki 261/2011 7:73 §.)

6 TOIMENPITEET KULLANHUUHDONNAN LOPPUESSA

6.1 Kullanhuuhdonnan jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, kullanhuuhtoja siivoaa lupa-alueen, poistaa rakennukset ja rakennelmat, vie laitteet pois sekä palauttaa alueen mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Kullanhuuhtoja myös tiedottaa Tukesia ja Metsähallitusta, milloin ja miten alueen ennallistaminen ja siivoaminen on saatettu loppuun. (Kuva 7)

Kullanhuuhtojen on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle ja alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle tai laitokselle, kun alueen ennallistaminen on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta (Kaivoslaki 261/2011 4:29 §; Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta 391/2012 2:10 §).

Kuva 7. Kuva ennallistetusta koneellisesta kullanhuuhdontalupa-alueesta

6.2 Kullanhuuhdonta-alueen lopputarkastus ja vakuuden vapautus

Kullanhuuhtojan lähettämän ilmoituksen myötä kaivosviranomaisen on järjestettävä lopputarkastus, jollei sitä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Tukes tarkastaa alueen vakuuden vapauttamiseksi. Pääsääntöisesti lopputarkastukset ovat tarpeettomia koska jälkityöt on havaittu maastoalvonnan yhteydessä hyvin suoritetuiksi ja sieltä on poistettu kaikki ylimääräinen, tarkoittaen roskaa ja luontoon kuulumatonta ja hajoamatonta materiaalia.

Jos Tukes päättää järjestää lopputarkastuksen, Tukes tiedottaa lopputarkastuksesta kullanhuuhtojalle, Metsähallitukselle, saamelaiden kotiseutualueella saamelaiskäräjille ja erityisellä poronhoitoalueella alueen paliskunnille.

Lopputarkastuksessa katsotaan, onko ennallistaminen suoritettu loppuun. Tämän jälkeen laaditaan tarkastuskertomus, josta käy ilmi tarkastuksen kulku ja siinä tehdyt havainnot sekä keskeisiltä osin esitetyt muistutukset (Kuva 8) (Kaivoslaki 261/2011 4:30 §).

Kuva 8. Kuva ennallistetusta kullanhuuhdonta-alueesta, jossa näkyy merkkejä kasvillisuuden palautumisesta

7 TIETOJÄRJESTELMÄT TUKESISSA

7.1 Kaivosrekisteri (Mineraalirekisteri)

Osana hakemuksien kirjaamisprosessia kullanhuuhtojen hakemus saa Mineraalirekisterissä yksilöllisen lupatunnuksen.

[<https://demo.paikkatietohakemisto.fi/geonetwork/srv/api/records/15b55881-ce52-4365-a8fc-9ead9f442dd7>]

Uusi lupahakemus

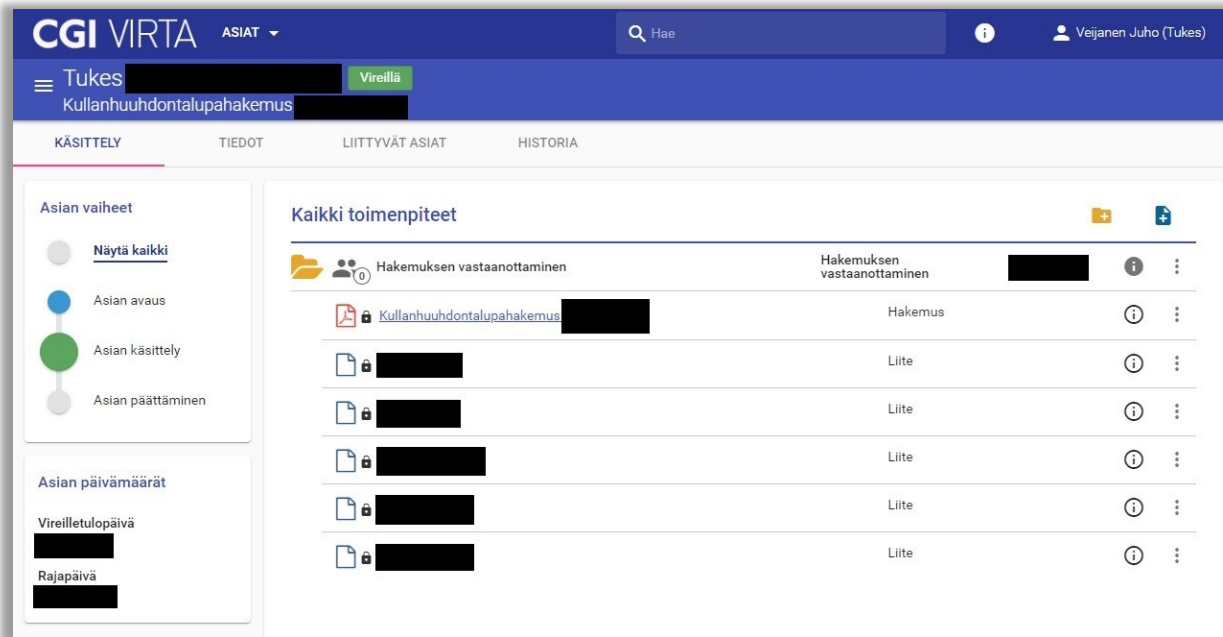
Hakemuksen perustiedot Muut kentät Mineraalit

Alueen nimi	<input type="text"/>
Lupalaji	Kullanhuuhdontalupa ▼
Hakemustyyppi	Uusi ▼
Lupanumeron vuosiluku	2022
Saapumispvm.	<input type="text"/>
Etu oikeuspvm.	<input type="text"/>
Liittyvä lupanro	<input type="text"/>
Päähakija	<input type="text"/>
Huomautus	<input type="text"/>

Kuva 9. Lomake uudelle lupahakemukselle mineraalirekisterissä

7.2 Virta

Virrassa rekisteröidään päätöksentekoa, niiden vireille tuloa, valmistelua ja ratkaisua. Virta on myös sähköinen arkisto, johon tallennetaan lupahakemuksen käsittelyyn liittyvät asiakirjat. Virtaan kirjataan kaikki Tukesin hallinnolliset asiat sekä iso osa substanssiasioista.

Kuva 10. Kullanhuuhdontaluvan asiakirjat Virrassa

7.3 Kartalle vienti

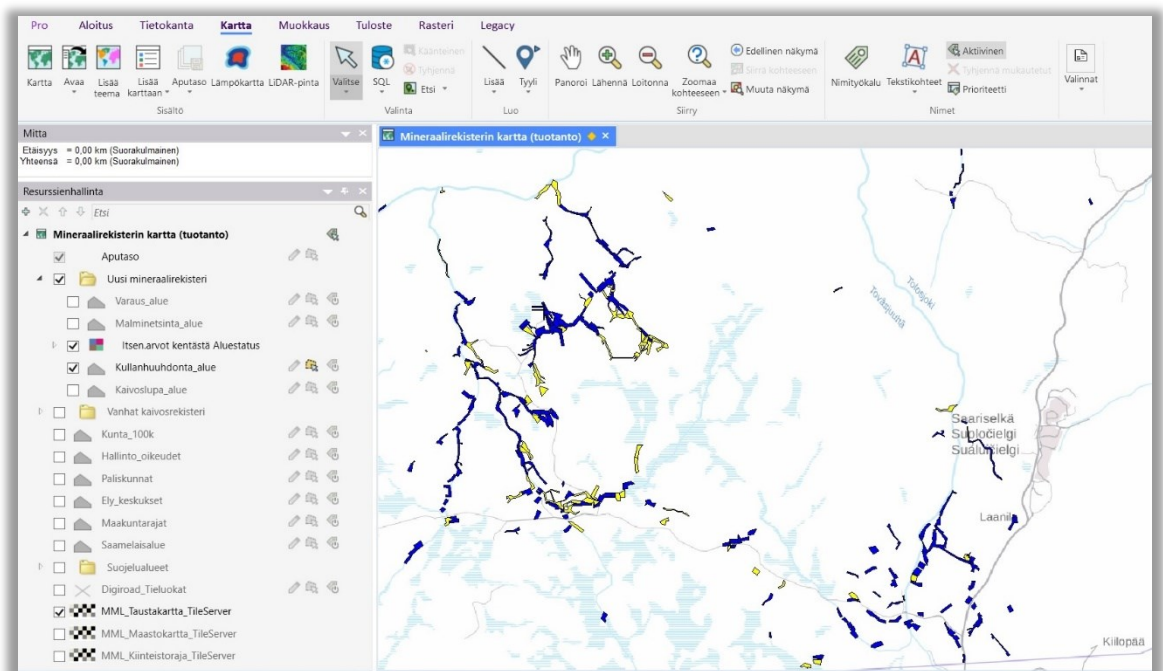
Suotavaa on, että hakemuksen mukana hakija on lähettänyt shape-tiedoston (.shp), joka sisältää kullanhuuhdontalupahakemusalueen rajauksen. Shape-tiedosto nopeuttaa huomattavasti alueen viemistä kartalle ja sitä myöten koko lupaprosessia.

Huomattava osa kullanhuuhdontalupahakemusalueiden rajauksista kuitenkin saapuu Tukesiin koordinaattiluetteloina. Osa luetteloista on tekstinä ja siten kopioitavissa, mutta suuri osa on osana hakijan lähettämää karttakuvaa alueesta, jolloin koordinaatit täytyisi syöttää käsin. Tässä tapauksessa hakijalle lähtee täydennyspyyntö, jossa pyydetään lähettämään koordinaatit suoraan kopioitavassa muodossa tai .shp -tiedostona.

Koordinaattiluetteloja lähetettäessä ja kirjattaessa on oltava tarkkana sekä lähettäjän että viranomaisen, sillä luettelo voi sisältää väärää tietoa inhimillisen virheen takia, luettelo saattaa olla jossakin muussa koordinaattijärjestelmässä kuin tavanomaisesti käytetty ETRS-TM35FIN tätä yksityiskohtaa mainitsematta tai luettelon tietojen syöttämisessä voi myös tapahtua inhimillinen virhe. Mahdollisen virheen tarkistaminen vaatii tarkkuutta ja aikaa ja siten lisää kaivosviranomaisen työkuormaa entisestään.

Hakijan lähettämä karttatieto on oleellinen osa lupahakemusta, joten sen moitteettomuuteen tulee jatkossa kiinnittää huomioita. Jos aluetta hakee useampi hakija, lähtökohtaisesti luvan saa kaivoslain säädösten mukaan toimitettu moitteeton hakemus.

Lähtökohtaisesti hakemusalueen vienti rekisteriin tapahtuu MapInfon kautta.

Kuva 11. Kuva kullanhuuhdonta- ja lupa-alueista MapInfossa.

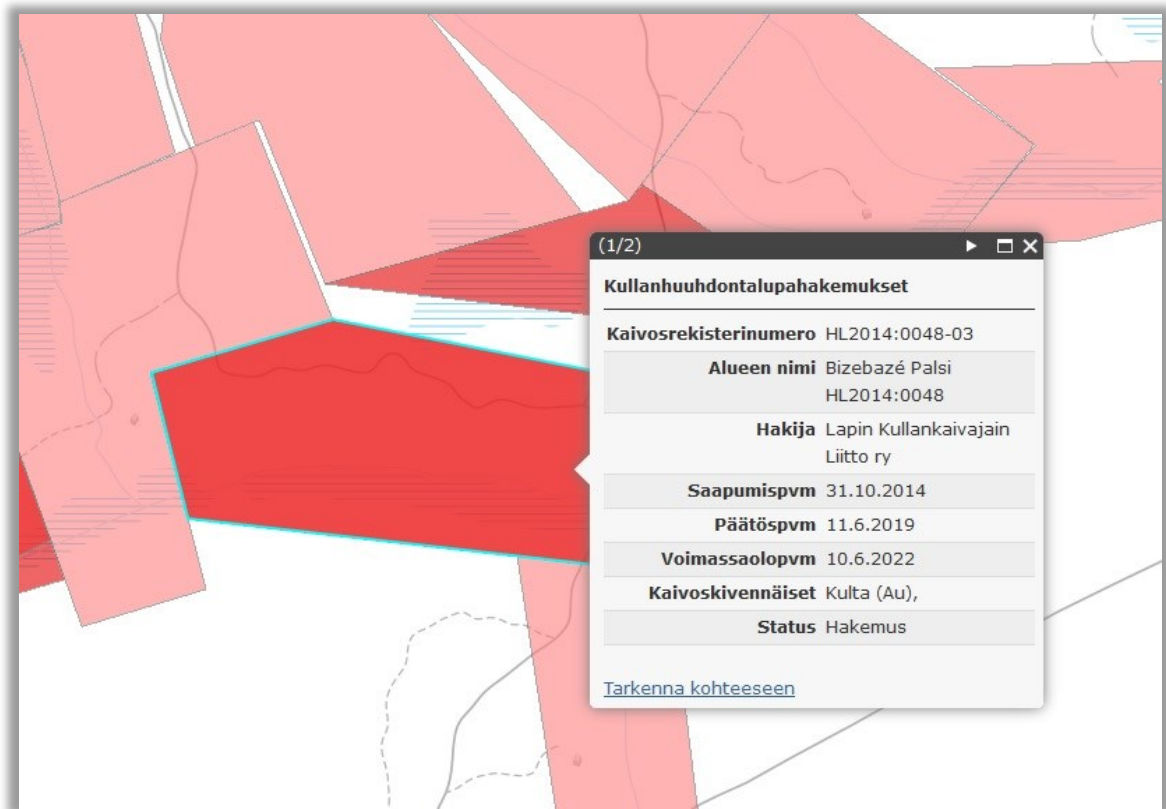
7.4 Kaivosrekisterin karttapalvelu

Tukes ylläpitää mineraali- kaivosrekisterien paikkatietojärjestelmää, joka sisältää voimassa olevat kullanhuuhdontaluvat ja -hakemukset. Tukes julkaisee kaivosrekisterin karttapalvelua yhteistyössä GTK:n kanssa.

Karttapalvelu löytyy osoitteesta <https://gtkdata.gtk.fi/kaivosrekisteri/>

Kuva 12. Saariselän kullanhuuhdonta-alueita Kaivosrekisterin karttapalvelussa

Kuva 13. Inforuutu kullanhuuhdonta-alueesta Kaivosrekisterin karttapalvelussa

8 KEHITTÄMISAJATUKSIA LUPAPROSESSIN SUJUVOITTAMISEKSI

8.1 Hakijaa palveleva automatisointi

Viive hakijan lähettämän hakemuksen saapumisesta sen ilmestymiselle Tukesin sisäisiin järjestelmiin ja siitä julkiseen tiedotukseen on aina olemassa ja se vaihtelee sen hetkisen työruuhkan ja myös hakemuksen luonteen mukaan. Hakemuksen käsittelyä voidaan virtaviivaistaa, mutta se vaatii kehittyneemmät ohjelmistot sekä viranomaisen kouluttamisen niihin toimiakseen.

Ihanteellinen tilanne on, että hakija voisi kuvitteelliseen sovellukseen digitaalisesti piirtää haluamansa kullanhuuhdonta-alueen ja sovellus sitten tarkistaisi hakijan ja viranomaisen puolesta ennen lähettämistä, että hakemusalue ei ole päällekkäin toisen alueen kanssa, kielletyllä alueella esimerkiksi esteen vuoksi tai että hakemusalue ei ole liian suuri (enintään 7 ha).

8.2 Viranomaista palveleva automatisointi

Sen sijaan että viranomainen joutuisi kamppailemaan tiedostojen viennin ja karttasovellusten kanssa kullanhuuhdontalupahakemuksen alueen viemisessä rekisteriin tämä hakijan vastikään piirtämä alue olisi vain napin painallusta ja viranomaisen hyväksyntää odottamassa. Koska tieto mahdollisista esteistä olisi jo piirrosvaiheessa hakijan tiedossa ei yhdenkään osapuolen tarvitse käyttää aikaa täydennyspyyntöjen lähettämiseen tai hakemuksien täydentämiseen tältä osin.

9 POHDINTA

Opinnäytetyö sisältää kullanhuuhdentalupahakemuksen käsittelyprosessin kuvauksen hakemalla tietoa käsittely prosessista Tukesin kaivosryhmän ohjeistuksesta ja kaivoslaista. Työn tekeminen on edistänyt tekijän yleistä tietoutta kaivoslaista ja kullanhuuhdonnan lupakäsittelyn prosessista.

Opinnäytetyön sisältö vastaa Tukesin kaivosryhmässä työskentelevän näkemystä siitä mitä lainsäädännöllisiä seikkoja käsittelyssä pitää ottaa huomioon ja että työstä on apua jos haluaa kuvata kullanhuuhdentalupakäsittelyn menettelyä Tukesin sidosryhmille ja myös luvan hakijoille.

LÄHTEET

Linkki Metsähallituksen etsintätyöilmoitukseen: (<https://kaivannaiset.fi/fi/kaivos-toiminta/etsint%C3%A4ty%C3%B6-valtion-mailla/>)

Hallintolaki 6.6.2003/434

Hallituksen esitys Eduskunnalle kaivoslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi HE 273/2009

Kaivoslaki 10.6.2011/621

Laki saamelaiskäräjistä 17.7.1995/974

Työ- ja elinkeinoministeriö 2014. Malminetsintä suojelualueilla sekä saamelaisten kotiseutualueella ja poronhoitoalueella. Viitattu 16.9.2021 <https://tem.fi/documents/1410877/2851374/Malminetsint%C3%A4+suojelualueilla+sek%C3%A4+saamelaisten+kotiseutualueella+ja+poronhoitoalueella.pdf/f113c499-0de1-43fa-9ce0-9a131a491bd4/Malminetsint%C3%A4+suojelualueilla+sek%C3%A4+saamelaisten+kotiseutualueella+ja+poronhoitoalueella.pdf>

Poronhoitolaki 14.9.1990/848

Tukes. Kullanhuuhdonta. Viitattu 16.9.2021 <https://tukes.fi/teollisuus/kaivos-malminetsinta-kullanhuuhdonta/kullanhuuhdonta>

Tukes. Organisaatio. Viitattu 16.9.2021 <https://tukes.fi/tietoa-tukesista/organisaatio>

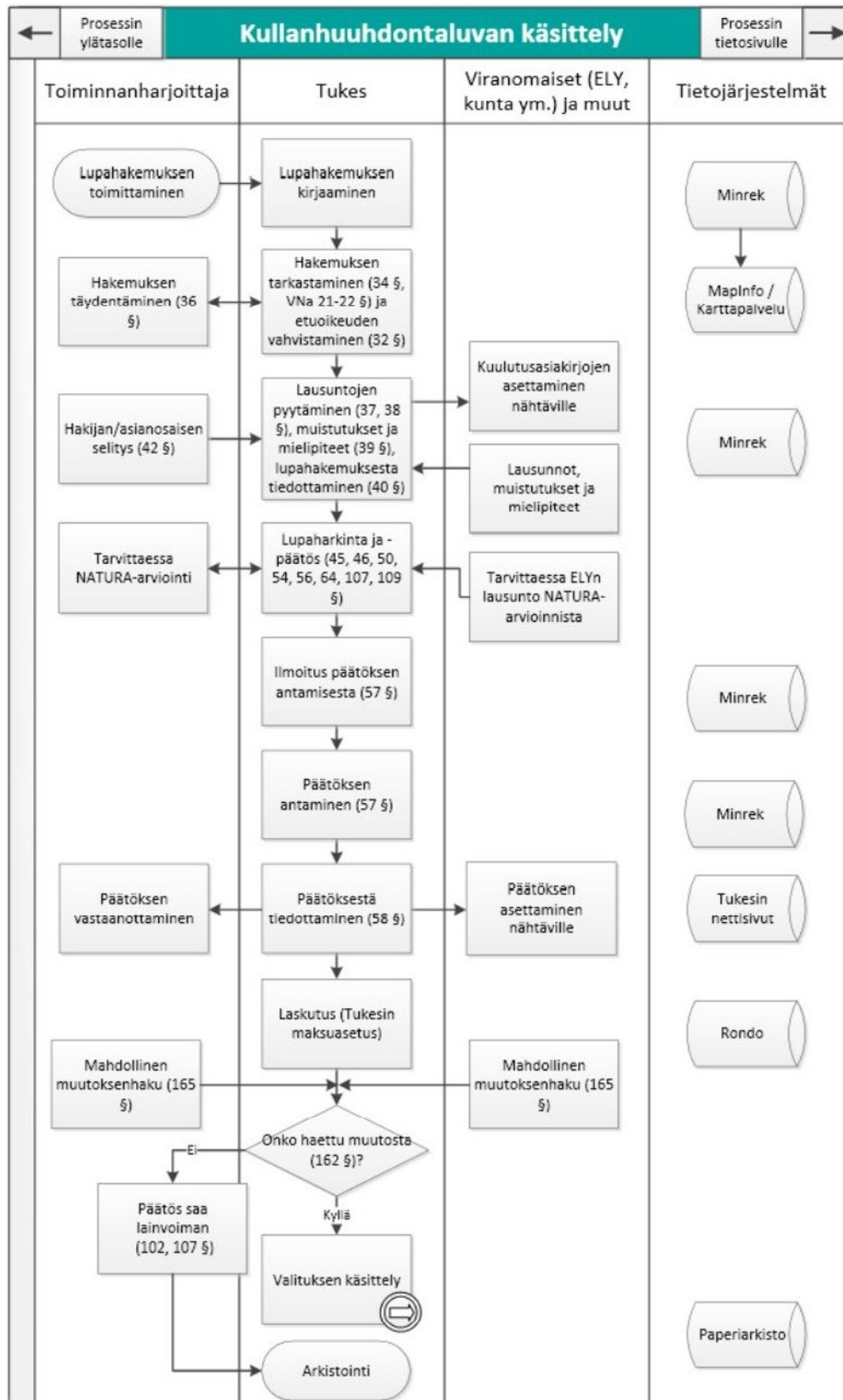
Valtionneuvoston asetus kaivostoiminnasta 391/2012

Ympäristönsuojelulaki 27.6.2014/527

LIITTEET

- Liite 1.   Prosessikuvaus
- Liite 2.   Ote Tukesin kullanhuuhtontaluvan käsittelyn vaiheiden kuvauksesta
- Liite 3.   Esimerkki maankäyttöselvityksestä

Liite 1. Prosessikuvaus

Liite 2. Ote Tukesin kullanhuuhdontaluvan käsittelyn vaiheiden kuvauksesta

Vaiheiden kuvaus
<p>Lupahakemuksen kirjaaminen</p>
<p>Hakemuksen tarkastaminen (34 §, VNa 21-22 §) ja etuoikeuden vahvistaminen (32 §) Käsittelijä arvioi hakemuksen sisällön riittävyyden. Jos hakemus tai ilmoitus on puutteellinen, pyydetään toiminnanharjoittajaa täydentämään sitä.</p>
<p>Lausuntojen pyytäminen (37, 38 §), muistutukset ja mielipiteet (39 §), lupahakemuksesta tiedottaminen (40 §) Esittelijä valmistele hakemuksen kuulemisasiakirjat ja lausuntopyyntö; kuuluttaa hakemuksen ja pyytää siitä lausunnot kaivoslain 37 §, 38 §, 39 § ja 40 §:n mukaisesti sekä lupaharkinnan kannalta muut tarpeelliset lausunnot ja selvitykset.</p>
<p>Hakijan/asianosaisen selitys (42 §) Hakijalle ja muille asianosaisille on varattava tilaisuus selityksen antamiseen sellaisista lausunnoista ja muistutuksista esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Selityksen johdosta asianosaisille on varattava tilaisuus vastaselityksen antamiseen, jos selitys saattaa vaikuttaa asian ratkaisuun.</p>
<p>Kuulutusasiakirjojen asettaminen nähtäville Tukes toimittaa hakemusasiakirjat kuntaan. Ilmoitus hakemuksen vireillä olosta julkaistaan kunnan virallisella ilmoitustaululla ja Tukesin kotisivuilla..</p>
<p>Lupaharkinta ja -päätös (45, 46, 50, 54, 56, 64, 107, 109 §) Kaivoslupa myönnetään, jos hakija osoittaa, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä kaivoslaissa säädettyä estettä. Lupa voidaan kuitenkin kaivoslaissa säädetyistä esteistä huolimatta myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa. Kullanhuuhdontavassa annetaan tarvittavat 54 §:n määräykset.</p>
<p>Ilmoitus päätöksen antamisesta (57 §) Lupaviranomaisen on ilmoitettava lupapäätöksen antamisesta ennen sen antamispäivää ilmoitustaulullaan (julkipano).</p>
<p>Päätöksen antaminen (57 §) Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon silloin, kun se on annettu.</p>
<p>Päätöksestä tiedottaminen (58 §) Lupaviranomaisen on toimitettava kullanhuuhdontalupaa koskeva päätös hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille. Kaivoslain 58 §:ssä määritellään muut tiedottamiseen liittyvät yksityiskohdat.</p>
<p>Laskutus (Tukesin maksuasetus) Kun kaivoslupapäätös on annettu, siitä lähetetään lasku hakijalle Tukesin maksuasetuksen mukaisesti.</p>
<p>Onko haettu muutosta (162 §)? Kaivoslupapäätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitusoikeus määräytyy kaivoslain 165 §:n mukaan. Kaivoslupa saa lainvoimaisuuden, mikäli valitusaikana ei tule asiassa valituksia, ja kaikki luvassa määrätty ehdot on täytetty.</p>
<p>Valituksen käsittely Hallinto- tai korkein hallinto-oikeus jolle Tukesin päätöstä koskeva valitus on toimitettu pyytää tarvittaessa lausunnon Tukesilta.</p>
<p>Arkistointi Päätös arkistoidaan Tukesin arkistosäännön mukaan.</p>

Liite 3. Esimerkki maankäyttöselvityksestä

Selvitys kullanhuuhdentalupahakemuksen HL2020:0004 suunnitellusta toiminnasta ja muista lupa-alueen lähistöllä olevista kaivoslain luvista alueiden käyttömuodoista, jotka voivat häiritä saamelaiskulttuuria

Yleistä kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhdonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 280. Hakemuksia on vireillä 141. Hakemuksista 58kpl on jatkohakemuksia tällä hetkellä voimassa oleville luville ja yhteensä 77 hakemusta on jatkohakemuksia hakemus-hetkellä voimassa olleille luville. Hakemuksista 40 kpl on jatkohakemuksia 30.6.2020 päättyville kaivospiireille (lähde: Kaivosrekisteri 3.3.2020)

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdonta harjoitetaan. Kullanhuuhdentaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomais- on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupahakemusalueen kuvaus

Kullanhuuhdentalupa-alue HL2020:0004 (1,0 ha) sijoittuu Inarin kuntaan, Miessijoen varteen, Sallivaaran paliskunnan alueelle sekä Lemmenjoen kansallispuistoon, Natura 2000-alueelle.

Sallivaaran paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 290 000 ha. Sallivaaran paliskunnan alueelle sijoittuu 25 kpl kullanhuuhdontaan oikeuttavia kullanhuuhdentalupia, pinta-alaltaan yhteensä noin 100 ha. Lisäksi Sallivaaran paliskunnan alueella on 25 kappaletta pinta-alaltaan yhteensä noin 350 ha kaivospiirejä, joiden voimassaolo päättyy kaivoslain (621/2011) mukaisesti 1.7.2020. Kaivospiirien haltijoilla on oikeus hakea alueelle kullanhuuhdentalupaa, mutta koneelista kullanhuuhdonta alueella ei voi harjoittaa kaivospiirien voimassaolon päättymisen jälkeen. Näistä kaivospiireistä 7 kpl (noin 73,4 ha) sijoittuu hakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta). Tämä hakemus on jatkohakemus osaan edellä mainittua kaivospiiriä. Kullanhuuhdentaluvista 2 kpl, pinta-alaltaan 10,4 ha, sijoittuu kyseisen lupahakemusalueen läheisyyteen. Alueen läheisyyteen sijoittuu 6 kpl kullanhuuhdentalupahakemuksia (noin 11,7 ha), jotka kaikki ovat jatkohakemuksia edellä mainitulle kaivospiirille.

Lupahakemuksen mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus harjoittaa lapiokaivua, vuotuinen kaivumäärä on noin 25m³. Alue kuuluu kaivoslain 503/1965 mukaiseen kaivospiiriin KaivNro 3655, joka raukeaa kaivoslain 621/2011

mukaan 1.7.2020. Hakija omistaa osan kyseisestä kaivospiiristä, joten hänellä on oikeus hakea alueelle kullanhuuhtontalupaa.

Muut häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä

Lupahakemusalue kuuluu Lemmenjoen kansallispuiston alueeseen. Alueella ei harjoiteta metsätaloutta. Puiston käyttöä ohjaa asetus eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981) sekä Lemmenjoen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma.

Lemmenjoen kansallispuistoon tehdään noin 17 000 käyntiä vuodessa. Valtaosa käynneistä sijoittuu Lemmenjokilaaksoon ja kulta-alueelle, joka on varattu virkistyskäyttövyöhykkeeksi. Virkistyskäyttövyöhykkeeksi on varattu noin 11 % koko puiston alueesta.

Lupahakemusalueella ei ole retkeilyreittiä tai erityistä retkeilykohdetta. Lupa-alueen läheisyydessä lähimmillään noin 1,5 km:n etäisyydellä kulkee kesäkäytössä oleva retkeilyreitti.

Noin 1,2 km:n etäisyydellä hakemusalueesta sijaitsee Aitavaaran erotusaita.

Puistoalueelle voidaan tehdä uusia käyttöoikeussopimuksia kansallispuistoa koskevan asetuksen (932/1981) sallimia tarpeita varten.

Paikalliset voivat metsästä kansallispuiston alueella. Lupia ei kuitenkaan myydä ulkopuolisille.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (www.kaivostoiminta.fi/kartta)

Lemmenjoen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma (<http://julkaisut.metsa.fi/asets/pdf/lp/Csarja/c48.pdf>)

Retkeilyreitit ja rakenteet (<http://www.retkikartta.fi/>)

Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välinen yhteistyösopimus

(<http://www.metsa.fi/documents/10739/58225d52-500f-481c-9cdc-82a6159f4be7>)